

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ОПИС

навчальної дисципліни

«Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи»

на III семестр 2020-2021н.р.

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 22 Охорона здоров'я

Спеціальність – 227 Фізична терапія, ерготерапія

Освітня програма – Фізична терапія

1. Загальна характеристика дисципліни

Загальний обсяг дисципліни – 3 кредитів ЄКТС.

Статус дисципліни – нормативна.

Факультет (інститут) – навчально-науковий інститут фізичної культури і здоров'я.

Кафедра – фізичної терапії, ерготерапії.

Курс – 2; семестр – 3; вид підсумкового контролю – екзамен.

Викладачі: к.наук фіз.вих. і спорту, доцент Герасименко О.С.

Мова навчання – українська.

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисциплни: год / кредитиЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	II	III	90/3	30	16	-	14	-	60	-	+	-

2. Зміст лекційного матеріалу

РОЗДІЛ І. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ І ТРАВМАХ ПЕРИФЕРИЧНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ

Анатомо-фізіологічні структури рефлексорно-рухової функції нервової системи та види її порушення. Будова нервової системи. Роль нервової системи в регуляції рухів. Структура та функції нервової системи (поняття про нейрон і нервовий імпульс, синапс, нервово-м'язове сплетіння, нейромедіатори). Поняття про рухову одиницю. Порушення рухової функції, поняття про центральний та периферичний параліч. Види чутливості та їх порушення. Методики обстеження нервової системи. Дослідження нормальних рефлексів. Основні види патологічних рефлексів. Дослідження екстрапірамідної системи. Дослідження чутливості. Дослідження вегетативної нервової системи.

Види реабілітаційних заходів у реабілітації хворих із захворюваннями нервової системи. Фізичні вправи в реабілітації неврологічних хворих, особливості побудови процедури лікувальної гімнастики. Механізм лікувальної дії фізичних вправ при патології нервової системи. Види спеціальних лікувальних заходів і вправ, застосовуваних у клініці нервових хвороб (лікування положенням, пригнічення патологічних рефлексів, відновлення координації рухів і рівноваги, відновлення опорної функції та ходьби). Лікувальний масаж в реабілітації хворих із захворюваннями нервової системи.

Фізична реабілітація при радикулітах. Поняття про радикулопатії (радикуліт), причини їх виникнення. Радикулопатія попереково-крижового сплетення, клінічні ознаки, больові симптоми. Засоби фізичної реабілітації в лікарняному періоді реабілітації. Схема занять з лікувальної гімнастики при попереково-крижовому радикуліті. Засоби фізичної реабілітації в післялікарняному періоді реабілітації.

Фізична реабілітація при невропатіях окремих нервів верхніх і нижніх кінцівок. Неврит сідничного нерва: причини виникнення, клінічна картина, результати обстеження. Фізична терапія при невриті сідничного нерва. Неврит великогомілкової і малогомілкової гілок сідничного нерва: причини виникнення, клінічна картина, результати обстеження. Фізична терапія при невритах великогомілкового і малогомілкового нервів. Фізична реабілітація хворих з невритом променевого нерва. Фізична реабілітація при

невритах ліктьового нерва. Фізична реабілітація при невритах серединного нерва.

Фізична реабілітація при невриті лицьового нерва і поліневропатіях. Етіологія і клініка невриту лицьового нерва. Відновлювально-компенсаторна терапія при невриті лицьового нерва: лікування положенням, пасивно-активні вправи для м'язів. Методика масажу при невриті лицьового нерва. Поняття про поліневропатії: етіологія, клінічні прояви. Завдання фізичного навантаження при поліневропатіях. Методика застосування фізичних вправ, масажу і фізіотерапії при поліневропатіях.

РОЗДІЛ II. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ І ТРАВМАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ

Фізична реабілітація при порушеннях мозкового кровообігу. Мозковий інсульт та його класифікація. Загальні принципи комплексної реабілітації при інсульті. Особливості застосування фізичних вправ у лікарняному періоді реабілітації відповідно до рухових режимів реабілітації хворих інсультном. Методики відновлення активних рухів у постінсультних хворих. Відновлення опорної функції, навичок ходьби й координації рухів. Фізична реабілітація при інсульті в післялікарняному періоді відновлення. Відновлення побутових навичок і елементів самообслуговування у період постклінічної реабілітації. Схеми занять з лікувальної гімнастики в післялікарняному періоді реабілітації. Диференційовані реабілітаційні програми в пізньому відновлювальному й резидуальному періодах захворювання.

Травми центральної нервової системи. Травми головного мозку. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації при черепно-мозковій травмі. Травми спинного мозку, їх класифікація. Види розладів при травмах спинного мозку: рухові, розлади чутливості, трофічні, розлади функцій тазових органів, розлади психоемоційної сфери. Клініка травм спинного мозку залежно від локалізації ушкодження. Особливості лікувальної фізкультури в реабілітації хворих з травмами спинного мозку в лікарняному періоді реабілітації. Фізична реабілітація спінальних хворих в післялікарняному періоді реабілітації. Особливості лікувальної фізкультури в реабілітації хворих з травмами спинного мозку в післялікарняному періоді

реабілітації залежно від наслідків травм. Механотерапія і ерготерапія в реабілітації спінальних хворих.

Фізична реабілітація при неврозах. Загальні відомості про неврози. Поняття про неврастенію, істерію, невроз нав'язливих станів. Фізична реабілітація невротичних хворих в лікарняному періоді відновного лікування. Засоби фізичної реабілітації в післялікарняному періоді реабілітації хворих на невроз.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

- Анатомо-фізіологічні структури рефлекторно-рухової функції нервової системи та види її порушення. Методики обстеження нервової системи
- Види реабілітаційних заходів у реабілітації хворих із захворюваннями нервової системи
- Фізична реабілітація при радикулітах та невропатіях окремих нервів верхніх і нижніх кінцівок
- Фізична реабілітація при невриті лицьового нерва і поліневропатіях
- Фізична реабілітація при порушеннях мозкового кровообігу
- Травми центральної нервової системи
- Фізична реабілітація при неврозах

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з дисципліни містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетенцій, що формуються у межах кожної теми навчальної програми; підготовку до самостійної роботи, підготовку до семестрового заліку.

- Опишіть анатомо-фізіологічні структури рефлекторно-рухової функції нервової системи та види її порушення.
- Визначте які види реабілітаційних заходів застосовуються на всіх етапах реабілітації хворих із захворюваннями нервової систем та опишіть їхні особливості.
- Складіть схеми занять лікувальною гімнастикою в I, II і III періодах реабілітації при ураженнях периферичних нервів.
- Обґрунтуйте причини виникнення та клінічні симптоми шийної і шийно-грудної радикулопатії.
- Складіть схему занять з лікувальної гімнастики при шийно-грудному радикуліті.
- Розкрийте основне завдання фізичної реабілітації при невропатіях окремих нервів верхніх і нижніх кінцівок.

- Опишіть основні прийоми догляду за хворими з геміпарезом і апраксією при інсульті та складіть схеми занять з лікувальної гімнастики в різних рухових режимах лікарняного періоду реабілітації.
- Складіть комплекси спеціальних фізичних вправ для верхніх і нижніх кінцівок в після лікарняному періоді реабілітації постінсультних хворих.
- Розкрийте зміст застосування лікувального масажу і фізіотерапії в лікарняному періоді реабілітації спінальних хворих.
- Обґрунтуйте основну роль інваспорту в реабілітації спінальних хворих.

4. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Контроль знань студентів здійснюється під час відповідей на практичних заняттях, співбесіди з лектором, написання самостійної роботи. Формою підсумкового контролю є залік на стаціонарному навчанні та на заочній формі.

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється відповідями на практичних заняттях, самостійною роботою, виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання, співбесідою з лектором та заліком на стаціонарному і на заочній формі навчання.

Кожна усна відповідь студентів на практичному занятті (60) оцінюється за чотирибальною шкалою (наприклад, оцінками «5», «4», «3», «2»). Оцінки поточного контролю переводяться у бали за такою схемою: якщо на поточний контроль при вивченні дисципліни відведено **К** балів, то бали **х**, які отримав студент на підставі оцінок поточного контролю, обчислюються за формулою:

$$x = (A/n) \cdot (K/5),$$

де **A** – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні дисципліни, включаючи оцінки «2»; **n** – кількість цих оцінок (не менше трьох); (A/n) – середня оцінка поточного контролю.

Самостійна робота (30) передбачає виконання описових та тестових завдань з навчальної дисципліни. Сумарна кількість балів, виділених на оцінку підсумкової контрольної роботи виводиться шляхом оцінки якості виконаних завдань, що включає: повноту розкриття питання, його практичну спрямованість та можливість застосувати у різних ситуаціях.

Співбесіда з лектором (10) проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом.

Семестрова підсумкова оцінка у семестрі визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи.

Розподіл 100 балів між видами робіт (залік):

Види запланованих робіт	Кількість балів за семестр
Відповіді на практичних заняттях	60
Самостійна робота	30
Співбесіда з лектором	10
Всього балів	100

Результати поточного контролю є основою для отримання заліку. Залік наприкінці семестру отримують студенти, що виконали всі види робіт, які були передбачені робочою програмою, та набрали кількість балів, не меншу за 60. Залік не передбачає обов'язкову присутність студента.

Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Гоніометр, неврологічний молоток, динамометр, сантиметрова стрічка, тонометр.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

Основна:

1. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами і захворюваннями нервової системи: Навч.посібник – К.: Олімпійська література, 2006. - 196 с.
2. Мухін В. М. Фізична реабілітація / В. М. Мухін. - К.: Олімпійська література, 2009. - 488с.

- 3.Соколовський В. С. Лікувальна фізична реабілітація / В. С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 236 с.
4. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В. В. Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 240 с.

Допоміжна:

- 5.Демиденко Т.Д. Реабилитация при cerebrovascularной патологии. - Л.: Медицина, 1989. - 205 с.
- 6.Епифанов В.А. Лечебная физическая культура и спортивная медицина: Учебник. — М.: Медицина, 1999. — 304 с.
- 7.Зінов'єв О.О., Зінов'єва К.О. Засоби і методи фізичної реабілітації при захворюваннях дитячим церебральним паралічем. – Ужгород.: ТОВВЕТА – Закарпаття, 1999. - 94с.
8. Кочесов В.А. Основы интенсивной реабилитации. Травма позвоночника и спинного мозга. ЭЛБИ - СПб., 2005-128 с.
- 9.Курако Ю.Л., Вайсфельд Д.Н. Восстановительное лечение в условиях курорта больных перенесших інсульт. – К.: Здоров'я, 1981. – 136с.
- 10.Олефиренко В.Т. Водолечение. – 3-е изд.- М.: Медицина, 1986. – 286с.
- 11.Медицинская реабилитация: Руководство для врачей / Под ред. В.А. Епифанова. – М.: МЕДпресс-Информ, 2005. – 328 с.
- 12.Нил Ф. Гордон Инсульт и двигательная активность. – К.: Олимпийская література, 1996. – 127с.
- 13.Столярова Л.Г., Ткачова Т.Р. Реабилитация больных с постинсультными двигательными расстройствами. – М.: Медицина, 1991.- 216 с
- 14.Серебряна Л.А. Реабилитация больных с патологией органов пищеварения. – К.: Здоров'я, 1989. – 168с.
- 15.Справочник по неврологии /Под ред. Е.В. Шмидта – 2-е изд., перераб. И доп. – М.: Медицина, 1981. - 320с.
- 16.Стрелкова М.И. Физические методы лечения в неврологии: 2-е изд., перераб., и доп.- М.: Медицина, 1991.- 320 с..
- 17.Семенова К.А. Лечение двигательных расстройств при детском церебральном параличе. – М., 1979.- 88 с.
- 18.Триумфов А.В. Топическая диагностика заболеваний нервной системы. – Л.: 1995. – 258с.
- 19.Реабилитация неврологических больных / А.С.Кадыков, Л.А.Черникова, Н.В.Шахпаронова. - М. : МЕДпресс-информ, 2008. - 560 с.
- 20.Фізіотерапевтичні та фізіопунктурні методи і їх практичне застосування: Навчально- методичний посібник /Самосюк І.З.,

Парамончик В.М., Губенко В.П. та ін. – К.: Альтерпрес, 2001. – 316с.

21. Физические методы в лечении и медицинской реабилитации больных и инвалидов / под ред.профессора И.З.Самосюка. – К.: Здоров'я. 2004 – 620с.

Викладачі:

Герасименко О.С.

Масний О.О.

В.о.зав.кафедрою

Грибок Н.М.

фізичної терапії, ерготерапії